

مطالعه مقایسه‌ای بین سیستم مالی اسلامی و سیستم مالی کلاسیک

دکتر علی طوسی - پژوهشگر اقتصاد

در این مقاله دو سیستم مالی اسلامی و کلاسیک از زوایای مختلفی با هم مقایسه و بررسی شده‌اند. در ابتدا موضوع جذب شوک و تعیین ریسک در دو نظام بررسی شده‌اند و فرضیه ثبات بانکهای اسلامی بدون بهره در مقابل شوک‌هایی که به سیستم وارد می‌شوند مطالعه گردیده و نقاط تمایز آن با سیستم کلاسیک بیان شده است. در این قسمت مفهوم ریسک و عکس‌العمل بانکهای اسلامی و کلاسیک در تحمل و توزیع ریسک بیان شده‌اند. منشأ تمایز این دو نوع بانک نیز از همین عامل ریسک دانسته شده است. در مثال نیز به نتایج عملکرد چند بانک اسلامی اشاره شده است. در قسمت بعدی تعیین سود و ضرر، در دو بانک اسلامی و کلاسیک با یک مدل ریاضی بیان شده است. این مدل در یک فضای رقابتی ترسیم شده است که این دو بانک با هم به رقابت می‌پردازند. در ادامه عملیات بانکی در دو بانک با هم مقایسه شده‌اند. از نظر عملیات مربوط به حساب جاری تفاوتی بین دو بانک ملاحظه نشده ولی برای حسابهای پس‌انداز این دو بانک متفاوت عمل می‌کنند. عدم ضمانت سپرده‌های بانکی از طرف بانکهای اسلامی نیز مغایر با عملکرد بانکهای کلاسیک است. علت این امر در طبیعت متفاوت واسطه‌گری مالی است که در این قسمت بیان شده است. در قسمت آخر این مقاله به شباهتی که بین بانک اسلامی و یک نوع از فرآیند تأمین مالی در بانکهای کلاسیک غرب بنام *capital - risque* وجود دارد اشاره شده است. عدم ضمانت اصل سرمایه، عدم پرداخت سود معین و مشخص از قبل تعیین شده و سهم بودن سرمایه‌گذار در سود و ضرر، دو نوع فرآیند تأمین مالی را در بانک اسلامی و کلاسیک به هم شبیه ساخته است. اما به خاطر تفاوت در زیربنای و مبانی فکری این دو نوع فرآیند، این دو نوع روش با هم متفاوتند.